

JDX A Public Enemy,
 tg STAN /
 Koen de Waal

neen! Maar we willen wel de verantwoordelijkheid nemen voor ons uitgangspunt: 'we moeten dit doen', 'we moeten dat geld uitgeven voor dit toneelstuk'. Een dergelijke stelling heeft consequenties.

Arduin

Etcetera: Proberen jullie ook iets op te bouwen, zodat jullie bij de vraag 'wat nu?' ook terugkijken naar het vorige werk?

Vercruyssen: We maken nu Ibsens *A Public Enemy*, volgend trimester *Dantons dood* van Büchner, daarna misschien *Die Letzte* van Gorki. Die drie stukken blijken allemaal over revolutie te gaan. Dat zie je dan achteraf. Je zegt niet: jongens, tot en met Antwerpen 93 gaan we het thema revolutie behandelen.

De Keersmaecker: We vallen los van elkaar op bepaalde teksten en achteraf blijken die in elkaar te passen, dan zie je de verbanden. Je plant niet op voorhand een cyclus.

Vercruyssen: Repertoire is een onbeveegbaar blok arduin, want het is geschreven. Maar als je dat arduin een millimeter verlegt, ziet het er heel anders uit. Van die Ibsen zegden we verleden jaar: alstublieft zeg! en nu: allez, dat we dat niet eerder hebben gezien! En zo neem je altijd opnieuw dezelfde teksten ter hand en ontdek je er andere dingen in. Op andere momenten heb je iets van: we zouden toch nog eens een Shakespeare moeten doen, of een Tsjechov. En dan gaat het om de lust om die of die schrijver weer aan te pakken. Op die manier bouwen we ons repertoire op. En het is schoon om te zien hoe al die stukken relevant

zijn ten opzichte van elkaar, zowel theateraal als inhoudelijk.

De Keersmaecker: Wat ik plezant vind bij De Vere (tijdelijk repertoiregezelschap bestaande uit Maatschappij Discordia, Dito Dito en Stan, nvdr) is de veelheid aan repertoire. Elke dag zitten we aan nieuwe stukken te werken. Daardoor krijg je een soort 'ontheiliging'. De relatie tot een tekst is ook totaal anders dan wanneer je er vijf of zes weken aan werkt. Waarmee ik absoluut niet wil zeggen dat het ene beter is dan het andere. We zijn intussen ook al wekenlang bezig met *A Public Enemy* van Ibsen.

Vercruyssen: Bij De Vere raak je nooit voorbij het stadium van adrenaline. Dat is fantastisch! Je speelt een stuk twee of drie keren en dan is het gedaan en ben je al aan een nieuw stuk bezig.

Bloot vlees

Etcetera: Wat komt er dan bij als je het stadium van de adrenaline voorbij bent?

Vercruyssen: Als je dertig keer een voorstelling speelt, vertel je een heel ander verhaal. Speel je vandaag een stuk, morgen een ander en overmorgen weer dat eerste, dan werk je aan iets anders. Wat we nu bij De Vere doen, kunnen we gebruiken in *A Public Enemy* en andersom. Willy Thomas zei vorige week nog: ik kan mij niet voorstellen dat ik dit vijf jaar geleden zou gedaan hebben. Het is fundamenteel anders. *Ernst* is de voorstelling waar we tot nu toe het minst aan gewerkt hebben qua uiterlijkheid en qua zekerheden. De adrenaline die dan vrijkomt, de vraag: hoe gaat die voorstelling er

uit zien?, daar spelen we bij De Vere constant mee. De panische angst om te spelen gaat weg door de gewenning. Nu kan ik met 'gewone zenuwen' op de scène komen en een tekst die we twee dagen bekeken en geleerd hebben gewoon doen. Dat is heel plezant werken.

De Keersmaecker: Het is op een bepaalde manier veel 'afgeschraapter': jij tegenover die tekst met al zijn gebreken en zijn fantastische momenten. De relatie tussen de tekst en de speler wordt veel acuter, directer. Je wordt tijdens het spelen eerst geconfronteerd met je eigen zwakheden en tekortkomingen, je mogelijkheden om die tekst te pakken, en op een bepaald moment is er het besef: misschien moet ik die tekst eigenlijk niet kunnen pakken of niet helemaal kunnen omvatten.

Vercruyssen: Repertoire is bloot vlees. Het heeft niets bestofts. Je kan sceptisch en kritisch staan tegenover het tijds kader waarin een tekst tot stand is gekomen. Als ik een tekst lees van rond 1850, dan lees ik hem tegen de achtergrond van de slavernij. Maar tegelijk blijft de tekst lillend vlees. Sinds de Tweede Wereldoorlog is bijzonder weinig geschreven dat zo ver durfde gaan als het cynisme van de jaren twintig. Het is ook niet toevallig dat wij bijna een jaar bezig zijn met stukken uit 1890 of omtrent. Op repertoire rust voor ons geen 'stof', dat bewijst de Vere op een acute manier. Tegenstanders zullen zeggen: wij werken acht weken aan een stuk en jullie denken dat zo maar uit jullie nek te kunnen lullen. Neen, wij denken dat niet maar wij doen het gewoon!